

Handboek Veiligheidsstandaarden

BAM Bouw en Techniek - Projecten

**JOUW VEILIGHEID
IS MIJN VEILIGHEID**

Inhoud

0.	Voorwoord	5	3.8.4	Schachten en sparingen	18
1.	Inleiding	6	3.8.5	Vloerrandbeveiligingen	19
2.	Toegang tot de bouwplaats	7	3.8.6	Hoogteverschillen looproutes	19
2.1	Parkeren	7	3.8.7	Stekafscherming	20
2.2	Aanmelden	7	3.8.8	Steigers	20
2.3	Bouwplaatsintroductie	7	3.8.9	Bouwliften voor goederenvervoer	20
2.4	Legitimatie	7	3.8.10	Personenbouwliften	20
2.5	Veiligheidsregels	8	3.8.11	Bouwplaatsinstallaties	20
2.6	Sanctiebeleid	9	3.9	Gevaarlijke stoffen	21
2.7	Noodsituaties	9	3.9.1	Werken met gevaarlijke stoffen	21
2.8	Gedragsnormen	10	3.9.2	Stof/kwartsstof	21
2.8.1	Discriminatie en intimidatie	10	3.9.3	Asbest en chroom-6	22
2.8.2	Alcohol, drugs en medicatie	10			
2.8.3	Gedragscode en integriteit	10	4.	Uit te voeren werkzaamheden	23
2.8.4	Vermoeidheid en stress	10	4.1	Hoogwerkers, rolsteigers en ladders/trappen	23
2.9	Persoonlijke Beschermingsmiddelen (PBM's)	10	4.2	Aanvullend voor elektrotechnische installaties	25
2.9.1.	Veiligheidshelm (volgens NEN EN 397)	10	4.3	Elektrisch gereedschap	25
2.9.2	Veiligheidsschoeisel (volgens NEN-EN-ISO 20345)	11	4.4	Hijswerkzaamheden	25
2.9.3	Overige Persoonlijke Beschermingsmiddelen	11	4.5	Groot materieel	26
2.10	Werkkleding	11	4.6	Specifieke persoonlijke beschermingsmiddelen	26
			4.6.1	Handschoenen	26
3.	Betreden van de bouwplaats	14	4.6.2	Gehoorbescherming	27
3.1	Werk veilig of werk niet	14	4.6.3	Adembeschermingsmiddelen	27
3.2	Veiligheidsbord	14	4.6.4	Veiligheidsbril	27
3.3	Laatste Minuut Risico Analyse	15	4.6.5	Harnasgordel (persoonlijke valbeveiliging)	27
3.4	Omgevingsveiligheid	15			
3.5	Begaanbaarheid bouwplaats	15	5.	Bijlagen	30
3.6	Orde en netheid	15	5.1	Alarmkaart	30
3.7	Gebruik radio's en mobiele telefoons	16	5.2	Veiligheidsbord	31
3.8	Bouwplaatsinrichting (collectieve voorzieningen)	17	5.3	Etiketten gevaarlijke stoffen	32
3.8.1	Bouw- en schafteket	17	5.4	Handschoenen (generiek en specials)	33
3.8.2	Afvalbeheersing	17	5.5	Checklist bouwplaatsinrichting	34
3.8.3	Oriëntatieverlichting	18			

0. Voorwoord

De in dit handboek beschreven veiligheidsstandaarden geven uniforme invulling aan veilig werken op de bouwplaats. Vanaf de tenderfase is dit de basis voor afspraken met partners en leveranciers en in de uitvoering handelen we hiernaar. Door deze uniformiteit kan extra aandacht worden gericht op de projectspecifieke veiligheidsrisico's en maatregelen.

Nadere informatie is te vinden in o.a.:

- BAM Map (Management Systeem BAM Bouw en Techniek)
- Abomafoons voor de bouw (publicatie Aboma)
- Blauwe Boekje voor installatiewerk (publicatie Uneto-VNI)
- Handboek BAM Materieel
- Richtlijn Bouw- en sloopveiligheid
- NVAF Richtlijn funderingswerk in de publieke omgeving
- Bouwterreincertificaat (BTC)
- Richtlijn steigers
- BAM Hijsboek: hoe hijs je welke last?
- Richtlijn constructieve veiligheid

Samen met de andere grote bouwers in Nederland werkt BAM aan het veiliger maken van de Nederlandse bouw. Bepalend is ons gedrag. Er zijn 2 programma's om hier aandacht aan te geven. De certificering op basis van de veiligheidsladder (NEN Safety Culture Ladder) voor meer proactief veiligheidsgedrag en Hein en Guus voor het omgaan met veiligheidsdilemma's.

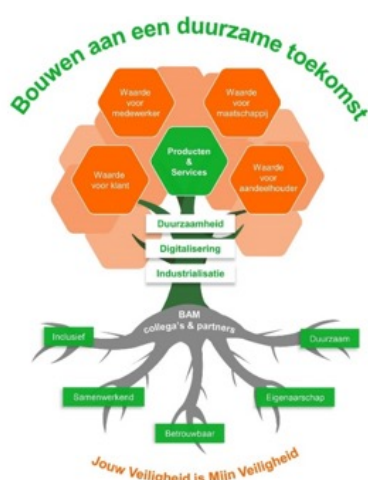
Bij vragen kun je contact opnemen met je leidinggevende, KAM-contactpersoon of projectveiligheidskundige.

*Management Team
BAM Bouw en Techniek - Projecten*

1. Inleiding

Steeds complexere projecten in combinatie met ons doel om iedere dag weer veilig naar huis te kunnen samen met het stimuleren van plezier op het werk vragen om een rigoureuze aanpak van de veiligheid op de bouwplaats. Wij willen de toon zetten met: 'De veiligste bouwplaats van Nederland'

De veiligheidsstandaarden zijn bepaald om de Veiligheid en Gezondheid van alle personen die de bouwplaats betreden te waarborgen. Hiermee streeft BAM de veiligheidsprincipes na, zodat iedereen zijn of haar werk veilig ten uitvoer kan brengen. Verwacht wordt dat iedereen zich aan de voorgeschreven regels houdt.

Jouw Veiligheid is Mijn Veiligheid

Onder het motto 'Jouw Veiligheid is Mijn Veiligheid' staat safety bij BAM op nummer één. Veiligheid is onvoorwaardelijk. Wij willen dat iedereen elke dag weer veilig thuiskomt. En de volgende dag weer gezond aan een nieuwe, veilige werkdag begint.

Ook willen wij onze medewerkers en onze partners een sociaal veilige werkomgeving bieden. Veiligheid komt dus voor alles en staat aan de basis van de realisatie van onze strategie 'Bouwen aan een duurzame toekomst' en het laten leven van de BAM-waarden.

5 BAM-waarden: hoe we werken en wie we zijn:

1. Inclusief
2. Samenwerkend
3. Betrouwbaar
4. Eigenaarschap
5. Duurzaam

Iedereen kan bijdragen aan het naleven van de waarden en gesprekken voeren over hoe we ze kunnen weerspiegelen in alles wat we doen. Dat zal niet altijd vanzelf gaan, soms moeten we elkaar

daarbij helpen. Dit geldt voor de BAM-waarden en voor veiligheid!

Maak veiligheid bespreekbaar

Om te zorgen dat iedereen aan het einde van de werkdag weer veilig thuis komt, is een open cultuur en een kritische blik naar ons eigen gedrag en dat van de mensen om ons heen noodzakelijk. Maak veiligheid bespreekbaar en grijp in als iemand niet veilig werkt.

Hein helpt ons hierbij. Hein, is het stemmetje in je hoofd dat altijd het goede en het gewenste zegt, zoals: "Appen terwijl je autorijdt is gevaarlijk." De ander, Guus, spreekt dat consequent tegen en verzint allerlei excuses om dat toch te doen. "Straks mis ik een belangrijke afspraak." Of: "Ach, ik sta nu toch in de file."

Reken af met Guus en luister naar Hein, de verstandigste van de twee. Spreek elkaar op een positieve en opbouwende manier aan om samen ons werk nog veiliger te maken. Meld onveilige situaties en ga het gesprek aan.

Scan deze QR code voor het bekijken van
een korte animatie over
Jouw Veiligheid is Mijn Veiligheid

SCAN ME

Overlast voor de omgeving willen we zoveel mogelijk beperken. Dit houdt in dat wij ons dienen te houden aan de vijf principes (omgeving, veilig, vakmensen, milieu en verzorgd) van de Bewuste Bouwers. Dat wil in het kort zeggen dat medewerkers op het project er zich bewust van zijn wat hun impact op mensen in de omgeving is. Zij communiceren proactief voorafgaand en tijdens de bouw en gaan professioneel om met vragen, klachten en tips vanuit de omgeving.

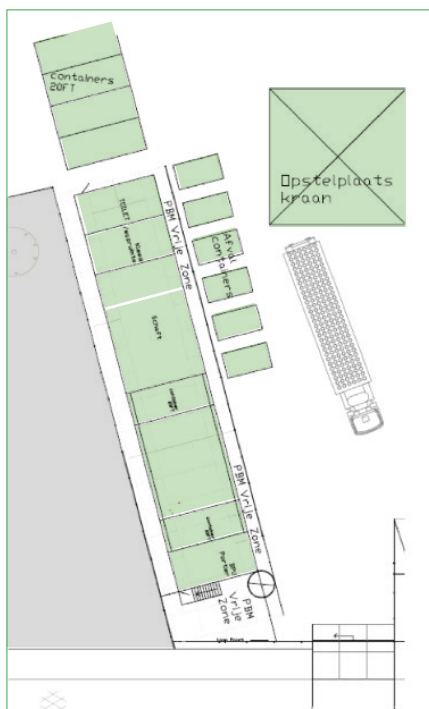

2. Toegang tot de bouwplaats

2.1 Parkeren

Wees je ervan bewust dat je als chauffeur van een bedrijfsauto door mensen op straat of in het verkeer gezien wordt als vertegenwoordiger van het bedrijf waarvoor je werkt. Je rijgedrag bepaalt dus mede het imago van je bedrijf.

De bouwplaats is niet bedoeld als parkeerterrein. Mogelijkheden tot parkeren worden door de uitvoering aangegeven. Leidend is het projectspecifiek afgesproken parkeerbeleid wat rekening houdt met de overeengekomen eis van opdrachtgever en omgevingsvergunning.

2.2 Aanmelden

De bouwkeet is bereikbaar via een PBM-vrije zone (PBM = Persoonlijke BeschermingsMiddelen). Deze zone is gescheiden van de bouwplaats. Dit betekent dat de keet zich bij voorkeur vóór de tourniquet en vóór de toegangscontrole naar het bouwterrein bevindt, maar na de BAM Preventie Unit (hierna te noemen BPU). Om toegang te krijgen tot het project moet men zich eerst aanmelden bij de BAM Preventie Unit.

Daarna begeeft men zich naar het ketenpark. Bij keetbezoek volstaat aanmelding als bezoeker.

Ieder project heeft een tourniquet en is volledig afgesloten voor derden.

2.3 Bouwplaatsintroductie

Iedereen die in opdracht van BAM arbeid gaat verrichten op de bouw (incl. BAM personeel), dient van tevoren in het toegangsregistratiesysteem (Bouwpas) te zijn aangemeld (met inbegrip van derden waaronder energiebedrijven). Vóór het betreden van de bouwplaats dient de bouwplaatsintroductie te zijn gevolgd (beschikbaar in meerdere talen). Men dient het introductieregistratieformulier te tekenen dat de introductie is gevolgd en begrepen. Hierna ontvangt men een toegangspas. Het doorgeven van de toegangspas is niet toegestaan en leidt tot schorsing.

De voertaal op de bouwplaats is Nederlands. Alle informatie en communicatie op dit project zal in de Nederlandse taal beschikbaar zijn en worden gecommuniceerd. Naar behoefte zijn vertalingen beschikbaar.

Alleen aangemelde personen met de juiste papieren en PBM's worden toegelaten. We maken geen uitzonderingen

2.4 Legitimatie

Men dient zich te legitimeren als hij of zij werkzaamheden op de bouwplaats komt verrichten (inclusief derden). Daarnaast dient men over opleidingscertificaten te beschikken.

Vereiste documenten:

- Geldig origineel paspoort of origineel ID bewijs (geen rijbewijs);
- Geldig VCA-certificaat. Voor BAM personeel, operationeel leidinggevend en/of ZZP'ers geldt VCA-VOL en voor operationele (externe) medewerkers geldt VCA-basis;

- Generieke Poortinstructie (GPI);
- Bezoekers die onder begeleiding de bouwplaats betreden dienen de GPI veiligheidsinstructiefilm via de website te bekijken en na afloop de 'verklaring van gezien' te downloaden:

<https://gpi.explainsafe.nl/nl/visitor-movie>

Legitimatie- en certificaatcontrole vindt plaats volgens het toegangsregistratiesysteem Bouwpas.

Voor werknemers uit landen binnen de Europese Economische Ruimte (EER-landen) volstaat een ID-controle (geen kopie). Dit zijn mensen uit de volgende landen:

België, Bulgarije, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Ierland, Italië, Kroatië, Letland, Liechtenstein, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Spanje, Tsjechië, IJsland, Zweden en Zwitserland.

Voor werknemers uit niet EER-landen geldt dat zij moeten kunnen aantonen dat zij in Nederland mogen werken of de werkgever moet voor hen een tewerkstellingsvergunning (TWV) hebben. Alleen in dit geval wordt van zowel het paspoort als de tewerkstellingsvergunning een kopie gemaakt.

Vluchtelingen (o.a. uit Oekraïne) mogen in Nederland onder voorwaarden zonder TWV werken.

Zie website [Nederlandse Arbeidsinspectie](#).

2.5 Veiligheidsregels

Bij BAM staat veilig werken hoog in het vaandel. Om dit te realiseren staan er bij BAM 10 veiligheidsregels centraal. Het naleven van de veiligheidsregels moet ervoor zorgen dat iedereen zijn of haar werk veilig kan uitvoeren. Eenieder dient deze regels te kennen en zich er ook aan te houden. Spreek elkaar aan op deze regels: 'Jouw veiligheid is mijn veiligheid'.

Ik begrijp mijn werk en ben op de hoogte van de daarmee verbonden risico's. Als zaken onduidelijk zijn, vraag ik om meer informatie.

Ik spreek anderen op onveilig gedrag aan en accepteer dat ook anderen mij hierop aan kunnen spreken.

Ik geef uitsluitend veilige instructies en volg ook uitsluitend veilige instructies op.

Ik werk met goedgekeurd materiaal en materieel, en alleen wanneer ik bevoegd ben om hiermee te werken.

Ik begin pas aan mijn werk nadat ik op correcte wijze (formeel) geïnstrueerd ben. Ik volg deze instructies op.

Ik gebruik mijn verplichte persoonlijke beschermingsmiddelen.

Ik houd mijn werkplek schoon, veilig en ordelijk.

Ik werk niet wanneer ik onder invloed ben van drugs, medicijnen of alcohol.

Ik loop of sta niet onder hangende lasten.

Ik werk niet met installaties of kabels die onder spanning staan, tenzij ik daartoe geautoriseerd ben.

Veiligheidsregels

2.6 Sanctiebeleid

Onacceptabel gedrag, onder meer door het niet opvolgen van wettelijke verplichtingen, regels en voorschriften, zowel bedrijfs- als projectgebonden, wordt binnen BAM niet getolereerd. Wij verwachten dat dit sanctiebeleid bijdraagt aan een goede, veilige en efficiënte uitvoering van de werkzaamheden. Bij het overtreden van de veiligheidsregels worden de volgende stappen doorlopen:

1. Mondelinge waarschuwing.
2. 1e Schriftelijke waarschuwing, opnieuw volgen van de projectintroductie én registratie in Bouwpas (bij ernstige overtredingen directe ontzegging van de toegang tot de bouw).
3. 2e Schriftelijke waarschuwing, registratie in Bouwpas en ontzegging tot de bouw.

Bij het niet naleven van de veiligheidsregels zullen wij de betrokken werknemer(s), door middel van een mondelinge waarschuwing wijzen op de verplichtingen tot naleving. Bij herhaling van een overtreding volgt een 1e schriftelijke waarschuwing en eventueel ontzegging tot de bouwplaats welke naar de werkgever wordt verstuurd (bij BAM personeel opname in het personeelsdossier).

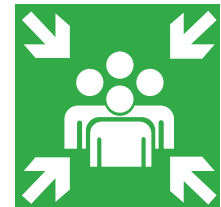
Wanneer dit niet leidt tot het gewenste veiligheidsgedrag wordt bij een 2e schriftelijke waarschuwing de betrokken werknemer(s) gesommeerd de werkzaamheden te staken en wordt hem de toegang tot de bouwplaats ontzegd. Deze 2e schriftelijke waarschuwing wordt ook weer verzonden aan de werkgever (bij BAM personeel volgt opname in het personeelsdossier).

2.7 Noodsituaties

Voor de algehele veiligheid op de bouwplaats is een BHV-plan van kracht. Begeef je bij een ontruimingssignaal naar het verzamelpunt en wacht op nadere instructies van de Bedrijfshulpverleners (BHV-ers). Zorg dat je bekend bent met de vluchtroutes en de calamiteitenprocedure van de locatie. Mocht acute hulp nodig zijn, maak dan gebruik van de telefoonnummers op de alarmkaart (zie bijlage 5.1).

BHV plaats verdieping

*Aanduiding
verzamelplaats*

Op elke verdieping op het project is op een centrale plaats minimaal één BHV plaats ingericht waar o.a. een brandblusser en alarmkaart is te vinden. De deelname van ontruimingsoefening is voor iedereen op de bouwplaats werkzaam of aanwezig verplicht.

2.8 Gedragsnormen

2.8.1 Discriminatie en intimidatie

Discriminatie op grond van geslacht, nationaliteit en godsdienst alsmede seksuele intimidatie en agressie wordt door BAM niet getolereerd. Melding hiervan kan men doen bij je leidinggevende of de vertrouwenspersoon van BAM Nederland, mevrouw Inge Helsloot. Zij is bereikbaar via het telefoonnummer +31611905431 en per e-mail via inge.helsloot@bam.com.

2.8.2 Alcohol, drugs en medicatie

Bij alle activiteiten op de bouwplaats geldt dat het **niet** is toegestaan om werkzaamheden te verrichten onder invloed van alcohol en/of drugs.

DIT GENEESMIDDEL KAN HET
REACTIEVERMOGEN VERMINDEREN.
(Autorijden, bedienen van machines, spelen op straat)
PAS OP MET ALCOHOL!

Gele sticker medicatie

Het gebruik van medicatie (verpakkingen met gele sticker volgens afbeelding) of bepaalde medische aandoeningen kunnen invloed hebben op het functioneren. Mocht dit het geval zijn meldt dit altijd bij je leidinggevende.

Indien de werknemer vermoedt dat medicijngebruik effect heeft op het functioneren, kan er via de leidinggevende contact worden opgenomen met de Arbodienst. De bedrijfsarts kan dan beoordelen of de aangegeven klachten of medicatie een aanpassing vragen bij de uitvoering van het werk.

2.8.3 Gedragscode en integriteit

BAM stimuleert een open cultuur en benadrukt dat het van belang is dat werknemers vermoedens van misstanden openlijk melden. Zo nodig wordt aanvullende informatie verzameld en beoordeeld.

Meldingen worden vertrouwelijk behandeld. Dit betekent dat diegenen die bij de behandeling van een melding betrokken zijn, de identiteit van de meldende werknemer niet bekend maken zonder de uitdrukkelijke schriftelijke instemming van de meldende werknemer en dat met de informatie over de melding vertrouwelijk wordt omgegaan. (Vermoedens van) misstanden moeten worden gemeld bij het management.

**In het geval van diefstal doet
BAM altijd aangifte.**

2.8.4 Vermoeidheid en stress

Vermoeidheid en stress kunnen ongevallen veroorzaken. Ben je je daarvan bewust, geef het dan aan. Pauzes en rust zijn belangrijk voor de veilige uitvoering van het werk en voor het voorkomen van ongevallen. Iedereen die zichzelf of anderen in gevaar brengt door hun gedrag of toestand wordt de toegang tot de bouwplaats onttrokken.

2.9 Persoonlijke Beschermingsmiddelen (PBM's)

Bij betreding van de bouwplaats is het dragen van de voorgeschreven persoonlijke beschermingsmiddelen voor iedereen verplicht (ook bezoekers). Alle werknemers worden door hun werkgever van de benodigde PBM's en veiligheidskleding voorzien. Deze PBM's dienen conform de vereiste normering te zijn.

Bezoekers die de bouwplaats betreden dienen een blauw veiligheidshesje te dragen met het opschrift 'bezoeker'. Deze leenestjes worden door de uitvoering van BAM verstrekt. Alleen onder begeleiding mag de bouwplaats worden betreden.

2.9.1. Veiligheidshelm (volgens NEN EN 397)

Op de bouwplaats geldt altijd een helmplicht (ook in de afbouwfase). Een veiligheidshelm beschermt het hoofd tegen vallende materialen en uitstekende delen. Een helm dient geen zichtbare schade te hebben. De gebruiksduur van een veiligheidshelm is in basis afhankelijk van twee zaken: het materiaal van de helm en de omstandigheden waaronder de helm wordt gebruikt. Op de helm staat een productiedatum aangegeven, meestal in een rozet in de klep van de helm. In het algemeen is het advies om veiligheidshelmen vervaardigd van polyethyleen (PE) uiterlijk vijf jaar na de fabricagedatum te vervangen. De gebruiksaanwijzing van de veiligheidshelm beschrijft de uiterste gebruikstermijn.

2.9.2. Veiligheidsschoeisel (volgens NEN-EN-ISO 20345)

Veiligheidsschoeisel op de bouwplaats is verplicht. Veiligheidsschoenen en -laarzen beschermen je voeten tegen letsel veroorzaakt door stoten, snijden, bekneulen of vallende voorwerpen. Ook kan men trappen in scherpe voorwerpen of uitglijden en struikelen. Men dient altijd minimaal op type S3 schoenen te lopen met hak.

2.9.3. Overige Persoonlijke Beschermingsmiddelen

Aanvullende persoonlijke beschermingsmiddelen dienen te worden gedragen / gebruikt indien de aard van de werkzaamheden dit vereist. Dit dient vooraf te worden geïdentificeerd op basis van geïdentificeerde risico's.

Het dragen van een veiligheidsvestje (of signalerende kleding) of veiligheidsbril kan een algehele projectspecifieke verplichting zijn. Indien dit het geval is wordt dit door de uitvoering medegedeeld.

Gebodsborden Deze borden zijn rond met een wit symbool op een blauwe achtergrond		Verbodsborden Deze borden zijn rond wit van kleur met een rode rand en diagonale band. Op het bord staat een zwart symbool.	
VERPLICHT		VERBODEN	
Oogbescherming verplicht		Verboden te roken	
Veiligheidshelm verplicht		Vuur, open vlam en roken verboden	
Gehoorscherming verplicht		Verboden met water te blussen	
Adembescherming verplicht		Verboden voor transportvoertuigen	
Gelaatsbescherming verplicht		Geen toegang voor onbevoegden	
Veiligheidsschoenen verplicht		Niet aanraken	
Veiligheidshandschoenen verplicht			
Veiligheidspak verplicht			
Individueel harnas verplicht			

Veiligheidssymbolen

Veiligheidsgedragsregels BAM Bouw en Techniek

- 1 Ik begrijp mijn werk en ben op de hoogte van de daarmee verbonden risico's. Als zaken onduidelijk zijn vraag ik om meer informatie.
- 2 Ik spreek anderen op om veilig gedrag aan en accepteer dat ook anderen mij hierop aan kunnen spreken.
- 3 Ik geef uitsluitend veilige instructies en volg ook uitsluitend veilige instructies op.
- 4 Ik werk met goedgekeurd materiaal en materieel, en alleen wanneer ik bevoegd ben om hiermee te werken.
- 5 Ik begin pas aan mijn werk nadat ik op correcte wijze (formeel) geïnstrueerd ben. Ik volg deze instructies op.
- 6 Ik gebruik mijn verplichte persoonlijke beschermingsmiddelen.
- 7 Ik houd mijn werkplek schoon, veilig en ordelijk.
- 8 Ik werk niet wanneer ik onder invloed ben van drugs, medicijnen en alcohol.
- 9 Ik loop of sta niet onder hangende lasten.
- 10 Ik werk niet met installatie of kabels die onder spanning staan.

WERK VEILIG OF
WERK NIET

VERGEET JE
PBM'S NIET

2.10 Werkkleding

Bedrijfskleding heeft een representatief maar vooral functioneel doel. Wees je ervan bewust dat schone bedrijfskleding bijdraagt aan een goed imago van ons bedrijf. Van het BAM personeel wordt verwacht dat zij de voorgeschreven kleding dragen uit de BAM kledingregeling.

Goede werkkleding is voor iedereen verplicht. Men dient in een lange werkbreek (dus geen trainingsbreek of korte breek) en bedekkende bovenkleding te komen werken. In specifieke omstandigheden wordt van je verwacht dat je beschermende werkkleding over je (bedrijfs-) kleding draagt. Werkkleding dient te zijn afgestemd op de omstandigheden en risico's die zich voordoen tijdens uitvoering van werkzaamheden en in de directe nabijheid hiervan, mogelijk veroorzaakt door andere werkzaamheden (vlamvertragend, zuurbestendig, antistatisch).

Korte broeken zijn in geen geval toegestaan

3. Betreden van de bouwplaats

3.1 Werk veilig of werk niet

Het werken op de bouw brengt veel risico's met zich mee. Om ervoor te zorgen dat iedereen veilig naar huis gaat, moet men de kans op ongevallen zo klein mogelijk houden.

Ga dus eerst na of we de Arbeidshygiënische strategie (Arbobesluit art. 4.4) volgen dus:

- Aan bronaanpak kunnen doen
- Collectieve maatregelen kunnen nemen
- Individuele maatregelen kunnen nemen
- Als laatste komen Persoonlijke Beschermingsmiddelen aan bod

Men moet specifieke Persoonlijke Beschermingsmiddelen gebruiken als andere maatregelen een gezondheids- of veiligheidsrisico niet of onvoldoende kunnen wegnemen.

Vraag jezelf altijd af:

- Zijn de risico's geïnterviewd en hebben we een plan van aanpak?
- Is er 'voldoende' instructie gegeven?
- Is er 'voldoende' toezicht?
- Zijn alle randvoorwaarden gecreëerd om veilig te kunnen werken?

Alle bedrijven op de bouwplaats zijn wettelijk verplicht haar medewerkers te instrueren. Voorafgaand aan het werk begint men altijd met een Laatste Minuut Risicoanalyse (LMRA).

Het melden van gevaarlijke gebeurtenissen, incidenten, bijna-ongevallen of ongevallen is voor iedereen verplicht. Zie je een onveilige situatie, probeer deze dan direct te verhelpen. Mocht dit niet mogelijk zijn, waarschuw dan je collega's. Meldt de situatie altijd bij de uitvoerder en maak een Melding Onveilige Situatie (MOS) met de Bouwpas/Safesight app.

Op BAM Connect is een informatieportaal van de Bouwpas veiligheidsapp. Klik [hier](#) voor de link:

3.2 Veiligheidsbord

Bij de ingang van de bouwplaats staat een veiligheidsbord. Op dit bord staat onder andere aangegeven de bouwplaatsinrichting, alarmkaart met de BHV-ers (incl. mobiele nummers), PBM verplichtingen en mededelingen. Neem hier kennis van zodat je op de hoogte bent van deze informatie. Compactere varianten van het veiligheidsbord zijn op de verdieping(en) geplaatst.

Zie bijlage 5.2 voor het veiligheidsbord.

Voorbeeld veiligheidsbord

Laatste minuut risico analyse

- 1 Ken ik de relevante instructies en risico's voor het werk en houd ik mij hieraan? ☒ Ja
- 2 Is mijn werkplek goed opgeruimd? Weet ik waar nood-uitgang(en), brandblusser(s), en verzamelplaats(en) zijn? ☒ Ja
- 3 Heb ik mij overtuigd dat het installatiedeel veilig is gesteld? Zijn de persoonlijke hangsloten geplaatst? ☒ Ja
- 4 Ken ik de werkzaamheden en heb ik het begrepen? ☒ Ja
- 5 Vind ik de afgesproken werkmethode veilig? ☒ Ja
- 6 Beschik ik over de juiste pbm's en ga ik die dragen? ☒ Ja
- 7 Beschik ik over het juiste en gekeurd gereedschap? ☒ Ja
- 8 Indien werkzaamheden van anderen in mijn buurt invloed hebben op mijn werk of andersom: hebben we overleg gepleegd? ☒ Ja
- 9 Vind ik mijn werkplek veilig? ☒ Ja

LET OP! Je mag de werkzaamheden pas beginnen nadat je alle vragen met ja ☒ of met n.v.t. hebt beantwoord. Anders dien je alsnog met je leidinggevende te overleggen over de te nemen maatregelen.

Voorbeeld LMRA kaart

3.3 Laatste minuut risico analyse

Een LMRA is een korte algemene risicobeoordeling bedoeld om gevaren op je eigen werkplek te ontdekken en risico's en gevaarlijke omstandigheden die tot een incident kunnen leiden, uit te sluiten.

Een LMRA duurt circa 1 á 3 minuten en wordt uitgevoerd door degene die de werkzaamheden daadwerkelijk gaat verrichten. Als een werknemer risicovolle werkzaamheden uitvoert in een risicovolle omgeving, dan moet hij of zij een LMRA uitvoeren. Belangrijk gegeven is dat als je tegen een gevaar aanloopt, dat je je werkt stopt en in overleg gaat met je collega's en/of leidinggevende om te zorgen dat er maatregelen worden getroffen, zodat er veilig gestart kan worden met het werk.

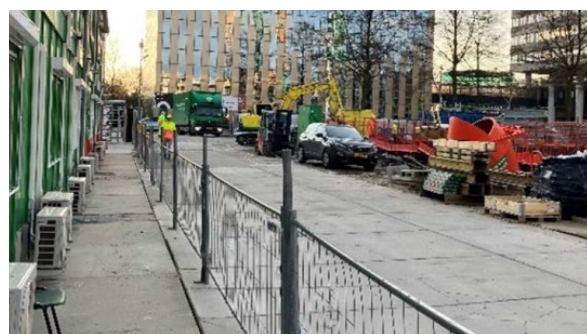
3.4 Omgevingsveiligheid

Voor de omgevingsveiligheid is veelal een verkeersregelaar van BAM verantwoordelijk voor een goede en veilige doorstroom van het verkeer op de bouwplaats en de veiligheid van de omgeving.

Dit is onderdeel van het logistieke plan. Iedereen is verplicht instructies van verkeersregelaars op te volgen.

3.5 Begaanbaarheid bouwplaats

Begeef je via de aangegeven looproutes naar de plaats waar de werkzaamheden moeten plaatsvinden. Looproutes dienen gescheiden en duidelijk aangegeven te zijn, vrijgehouden te worden en voldoende verlicht te zijn (oriëntatieverlichting). Ter plaatse van de gebouwingangen dient een goede toegang te zijn met een acceptabel hoogteverschil tussen hoogte maaiveld en begane grond.

Gescheiden looproute van logistiek route

Looproutes scheiden van de logistieke voertuigroute bijvoorbeeld met hekken

3.6 Orde en netheid

Het handhaven van orde en netheid is een continu proces waaraan iedereen zijn steentje dient bij te dragen. De bouwplaats, het werkkerrein, toegangswegen, keten e.d. dienen goed schoon gehouden te worden.

Met betrekking tot orde en netheid gelden de volgende regels:

- Opruimen is een eerste vereiste om veilig te kunnen werken. Een veilige werkplek betekent een opgeruimde werkplek. Houd je werkplek vrij van obstakels en deponeer afval in de daarvoor bestemde containers.
- Toegangswegen, doorgangen, uitgangen, trappen, toegang tot brandblusmiddelen etc. dienen te allen tijde worden vrijgehouden.
- Gereedschappen, materieel en materialen

dienen na beëindiging van de werkzaamheden te worden opgeborgen.

- Werk- en/of verblijfsruimten, toiletten dienen schoongehouden te worden.
- Chemicaliën, gassen, diesel - en smeerolie op geschikte plaatsen en volgens de voorschriften opslaan.

Maak geen bende, dat bespaart een hoop ellende...

Alleen roken op plaatsen die als rookplek zijn aangewezen en waar dit is toegestaan door de bouwplaatsleiding. Het deel waar er gerookt mag worden mag alleen op een plaats zijn waar niet roken er geen last van hebben. Zodra er binnenruimtes ontstaan is roken niet toegestaan.

3.7 Gebruik radio's en mobiele telefoons

Gebruik van radio's buiten is niet gewenst. Radiogebruik binnen dient te worden beperkt zodat de veiligheid in acht kan worden genomen en overlast wordt voorkomen. Mobiele telefoons

alleen in uiterste noodzaak gebruiken en alleen op een veilige plek. In alle gevallen is het gebruik van (muziek) oordopjes verboden.

Bij de projectintroductie wordt verteld of het is toegestaan om foto's te maken. Houd je daaraan, zo voorkom je discussies achteraf.

3.8 Bouwplaatsinrichting (collectieve voorzieningen)

3.8.1 Bouw- en schaftkeet

Het ketenpark is o.a. voorzien van afsluitbare kledingskastjes en droogvoorzieningen. Maak hier op de juiste wijze gebruik van. Het geheel wordt goed schoongehouden, maar dit heeft alleen zin als je hieraan meewerkt. Ruim daarom na de schafttijd de keet op en werp afval in de daarvoor bestemde afvalbakken. Maak er geen rommeltje van! Waarschuwing: laat geen waardevolle spullen en kleding onbeheerd achter in de keet!

3.8.2 Afvalbeheersing

BAM verzorgt collectieve voorzieningen voor afvalbeheersing op de bouwplaats. De volgende regels gelden met betrekking tot afvalbeheersing:

- Scheiding aan de bron.
- In samenwerking met het projectteam wordt het ontstaan van afval zoveel mogelijk voorkomen.
- Er zijn voldoende afvalcontainers nabij de werkplekken in bijvoorbeeld afvalhavens.

- Onderaannemers dienen zelf hun afval op te ruimen en te scheiden in de daartoe beschikbaar gestelde afvalcontainers.
- BAM voert volle afvalcontainers af en zorgt weer voor lege afvalcontainers nabij de werkplek.
- Er staan borden/markeringen bij de afvalcontainers. Gescheiden ingezameld wordt:
 - papier/karton
 - metaal
 - puin
 - bouw- en sloopafval (BSA)
 - hout
 - folie
 - kunststof
 - isolatie

Voorbeeld afvalinzameling in monostromen

3.8.3 Oriëntatieverlichting

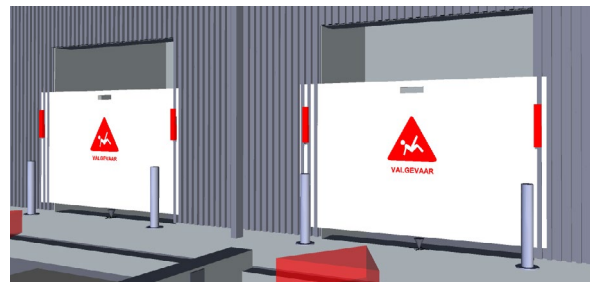
Goede verlichting op de bouwplaats is noodzakelijk. BAM verzorgt oriëntatieverlichting met behulp van verlichtingstubes (TL en LED verlichting) langs loop- en transportroutes. Werkverlichting dient door de onderaannemer zelf te worden verzorgd. We maken geen gebruik van “kerstverlichtingsslangen”. Kabels hangen we zoveel mogelijk op.

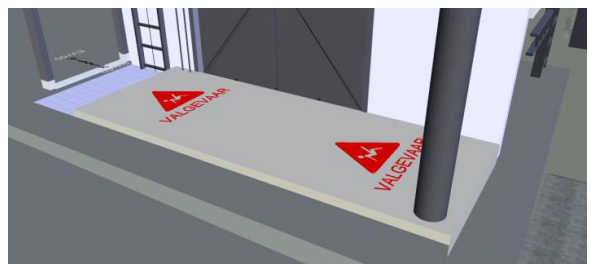
3.8.4 Schachten en sparingen

Schachten zoals liftschachten en leidingschachten vormen een groot risico op valgevaar. Schachten dienen te zijn dichtgezet met roosters, vlonders, of houten platen en gemarkeerd met het logo valgevaar.

- Leuning- of hekwerk aanbrengen langs de rand van de sparing;
- Het leuningwerk dient voor de liftmonteur uitneembaar te zijn.

(Vloer)sparingen moeten draagkrachtig en gefixeerd worden dichtgelegd. Maak sparingsafsluitingen herkenbaar met behulp van een sjabloon waarop de signalering opgebracht (verkrijgbaar bij firma Grafico: www.grafico.nl). Voor de bereikbaarheid van schachten dient een apart werkplan te worden opgesteld.

Afdichten sparing

Signalering valgevaar

3.8.5 Vloerrandbeveiligingen

Vloerranden dienen voorzien te zijn van een deugdelijke beveiliging tegen vallen.

Doelmatige hekwerken of leuningen zijn in de onderstaande gevallen noodzakelijk:

- indien het valgevaar 2,50 m of meer is;
- indien het valgevaar minder is dan 2,50 en er kans op letsel bestaat;

Aan leuningwerken worden de volgende formele eisen gesteld:

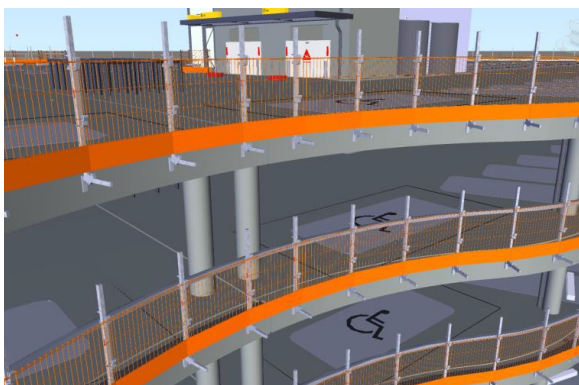
- Leuning- of hekwerk moet minstens 1 m hoog zijn;
- Aansluitend op het werkvlak moet een kantplank zijn aangebracht van min. 15 cm;
- De tussenliggende opening mag maximaal 47 cm zijn.

Voor het werken met vloerrandbeveiliging geldt:

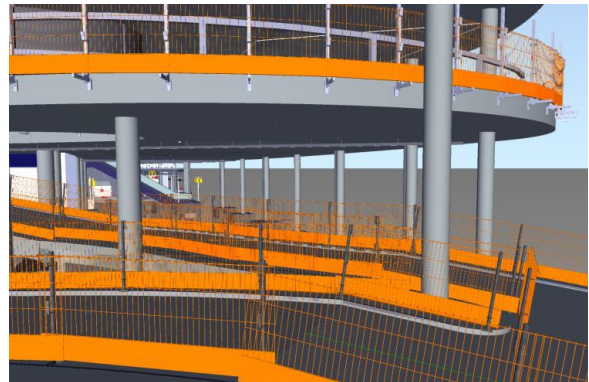
- Controleer functionaliteit vloerrandbeveiliging.
- Herstel gebreken (indien dit veilig kan).
- Meld gebreken.

Controleer bij het plaatsen van dergelijke hek- of leuningwerken de volgende punten:

- Staat van de leuningstaanders (balusters).
- Positie leuningwerk.
- Uitvoering tijdelijk leuningwerk.
- Uitvoering hekwerk.
- Sterkte leuning- en hekwerk.

Voorbeeld 1 hekwerk

Voorbeeld 2 hekwerk

Voorbeeld 3 hekwerk

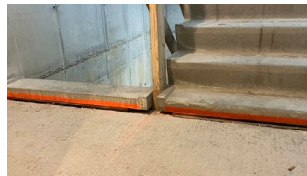
Als de werkzaamheden verder dan 4 meter van de vloerrand plaatsvinden, dan de 4 meter grens afbakenen met vaste hekken. Tussen de 2 en 4 meter van de rand mag wel verplaatst worden, maar niet worden gewerkt zonder vaste afzetting(-en).

Zodra er binnen 2 meter van de rand gewerkt wordt, is vaste randbeveiliging vereist. Bij incidentele of kortstondige werkzaamheden kan er een uitzondering gemaakt worden en kan er gekozen worden voor persoonlijke valbeveiliging.

Trappenhuisen dienen veilig beloopbaar, voorzien van minimaal één leuning en afdoende verlicht te zijn.

3.8.6 Hoogteverschillen looproutes

Begeef je via de aangegeven looproutes naar de plaats waar de werkzaamheden moeten plaatsvinden. Ter plaatse van de gebouwingangen

Hoogteverschillen tot 30 cm op looproutes zijn duidelijk gemarkeerd.
Bij grotere hoogteverschillen wordt een tijdelijke hellingbaan gecreëerd

dient een goede toegang te zijn met een maximaal hoogteverschil van 30 cm tussen hoogte maaiveld en begane grond.

3.8.7 Stekafscherming

Stekeinden moeten worden afgeschermd met een dop of beschermingsstrip, aan de binnenzijde voorzien van een stalen mantel. De afdekking moet voldoende weerstand bieden zodat men niet door

het stekeind heen kan vallen.

Stekafscherming

3.8.8 Steigers

Voor het werken met steigers geldt:

- Steigers dienen te zijn opgebouwd conform de richtlijn steigers.
- Steigerplan voor de opbouw, bij fasering gedetailleerde aanpak bepalen.
- Steigers mogen alleen worden gemonteerd/gedemonteerd door steigermonteurs (met een gecertificeerde vakopleiding).
- Betreed alleen vrijgegeven steigers die zijn voorzien van een steigerkaart.
- Indien steigerwerk is uitbesteed onafhankelijke keuring.
- Breng zelf geen wijzigingen aan.
- Houdt rekening met de toelaatbare belasting.
- Houd de steiger opgeruimd.
- Periodieke controles, 2-wekelijks of ná extreme weersomstandigheden.
- Meld gebreken direct bij de leidinggevende.

3.8.9 Bouwliften voor goederenvervoer

Voor het werken met bouwliften geldt:

- Bediening uitsluitend door geïnstrueerde personen van minstens 18 jaar
- Controleer of een opstellingskeuring is uitgevoerd.
- Houd je aan de maximaal toelaatbare belasting van het platform.
- Uitsluitend voor het vervoer van goederen (tenzij anders aangegeven).
- Voorkom uitstekende materialen tijdens transport en materialen die kunnen vallen
- Bouwliften niet bedienen vanaf het platform.

3.8.10 Personenbouwliften

Voor het werken met personenbouwliften geldt:

- Verplicht indien de hoogste verdiepingvloer 15 m of meer boven het aansluitend terrein ligt (volgens de CAO Bouwnijverheid).
- Bestemd voor vervoer van personen en goederen voor toegang tot de werkplek.
- Let op het maximum aantal personen.
- Bediening door personen van minstens 18 jaar oud en vertrouwd met de bediening.
- Keuring voor ingebruikname en vervolgens halfjaarlijks.

3.8.11 Bouwplaatsinstallaties

BAM verzorgt voldoende water- en elektrapunten.

Voor het werken met bouwplaatsinstallaties geldt:

- Alle elektra met een stekker dient voorzien te zijn van een zichtbare en aantoonbare
- NEN 3140 keuring.
- Hang kabels zoveel mogelijk op. Voorkeur is een ophangbare bouwstroomvoorziening.
- Voorkom dat looproutes worden doorkruist door kabels en leidingen (hang deze op in de afbouwfase).
- Voorkom overbelasting van elektriciteitssnoeren door kabelhaspels geheel af te rollen.
- Scherm definitieve hoofd- en onderverdeelkasten voor bouwgebruik

af, plaats een markering en sluit deze ruimten af met minimaal een hangslot (sleutel bij Installatieverantwoordelijke / Werkverantwoordelijke).

- Zorg voor goede aarding.
- Visuele inspectie van elektrische apparatuur, leidingen en kabels voorafgaand aan elk gebruik.
- Op een bouwdeel mag nooit spanning aanwezig zijn uit 2 verschillende bronnen.

Ophangbare
bouwstroomvoorziening

Afsluitbare laadkast voor
acculaders

Uitgangspunt is dat er zoveel mogelijk gewerkt wordt met gereedschap op accu. Elk project is voorzien van een afsluitbare laadkast voor acculaders.

3.9 Gevaarlijke stoffen

3.9.1 Werken met gevaarlijke stoffen

Het gebruik van gevaarlijke stoffen dient zoveel mogelijk te worden voorkomen of vervangen door minder gevaarlijke alternatieven. Wees alert bij oplosmiddelen, mutagene, carcinogene stoffen en reprotoxische stoffen.

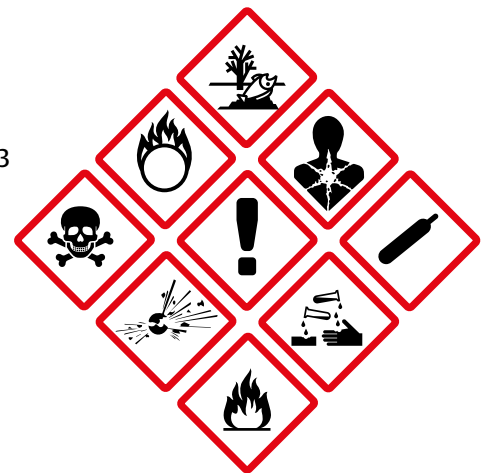
Voor het werken met gevaarlijke stoffen geldt:

- Zorg voor een duidelijke opslagplaats conform PGS 15 (opnemen in bouwplaats-inrichtingstekening)
- Stel jezelf en collega's niet bloot aan gassen en dampen.
- Raadpleeg de productinformatiebladen, Material Safety Data Sheet (MSDS) of Veiligheidsblad;
- Lees de gebruiksaanwijzing en volg de voorschriften.

- Er mogen niet meer gevaarlijke stoffen aanwezig zijn op de werkplek dan strikt noodzakelijk.
- Gemorst materiaal direct opruimen.
- Vaten, blikken e.d. zoveel mogelijk gesloten houden.
- Gebruik de voorgeschreven PBM's.
- Zorg voor een goede luchtverversing of plaatselijke afzuiging.
- Gebruik lekbakken indien een stof kan lekken. Meld milieu-incidenten direct bij de uitvoering.
- Was de handen alvorens te eten / drinken.

Zie voor nieuwe etiketten gevaarlijke stoffen: bijlage 5.3

Let op: iedereen die professioneel of industrieel (dus 'voor zijn/ haar werk') met diisocyanaten werkt, dient een Europees Certificaat te hebben behaald.

Etiketten gevaarlijke stoffen

3.9.2 Stof/kwartsstof

De grenswaarde voor kwartsstof wordt overschreden als zichtbaar stof vrijkomt bij werkzaamheden als: zagen, frezen, boren, schuren, slijpen en vegen.

Maatregelen tegen inademing kwartsstof:

- Afzuiging aan handgereedschap.
- Afzuiging bij machines.
- Ruimte afzuiging.
- Stofzuigen in plaats van vegen.
- Water toevoeren bij machines of gereedschappen.
- Besprenkelen oppervlakken als stofzuigen niet kan.
- Stofbindend veegpoeder gebruiken

3.9.3 Asbest en chroom-6

Van gebouwen ouder dan 1994 dient een asbestinventarisatie beschikbaar te zijn. Deze inventarisatie mag niet ouder zijn dan drie jaar. Indien er verbouwingen of aanpassingen hebben plaatsgevonden, is het ook aanbevolen om de opdrachtgever te verzoeken een nieuwe inventarisatie te laten uitvoeren. De eigenaar van de asbest is altijd verantwoordelijk voor de inventarisatie en sanering van asbest!

Wat te doen als je asbest verdacht materiaal tegenkomt:

- Stop werkzaamheden onmiddellijk en meld bij je leidinggevende.
- Verwijder asbest nooit zelf. Dit is de verantwoordelijkheid van de eigenaar en hiervoor zijn gecertificeerde bedrijven.
- Bewerk asbest op geen enkele manier.

Voor BAM leidinggevenden:

Bij vermoeden van asbest volg de procedure uit BAM Map 'acteren bij (vermoeden) van asbest'.

Asbestsanering

Gebieden waar asbest wordt verwijderd zijn door het asbestverwijderingsbedrijf gemarkeerd. Respecteer Blootstelling aan chroom-6 in damp-, rook- of stofvorm geeft verschillende gezondheidsrisico's.

Met welke werkzaamheden kan je blootgesteld worden aan chroom-6?

Chroom-6 komt vrij bij het spuiten met chroomhoudende verf of door het geverfde oppervlak te stralen, schuren, slijpen, zagen of verhitten. Stof waar chroom-6 in zit, komt dan in de lucht.

Voor BAM leidinggevenden:

Bij vermoeden van chroom-6 volg de procedure uit BAM Map 'acteren bij (vermoeden) van chroom-6'.

4. Uit te voeren werkzaamheden

4.1 Hoogwerkers, rolsteigers en ladders/trappen

Bij werkzaamheden op lage hoogte kiezen we voor:

1. Persoonshoogwerkers (voorkeur);

- Bij primaire installaties en bouwkundige werkzaamheden op plafondhoogte;

Indien dit onhaalbaar is, bijvoorbeeld bij kans op beschadigingen, ongelijke vloer of vanwege beperking vloerbelasting, kiezen voor een alternatief.

2. Rolsteigers;

- Als persoonshoogwerker niet mogelijk is.
- Bij het maken van koven / systeemplafonds / installatie onderdelen waarbij lange delen worden verwerkt.

N.B. Kamersteigers in de ruwbouw zijn niet toegestaan vanwege kantelgevaar.

3. Trap of Ladder

- Als persoonshoogwerkers en rolsteigers niet kunnen of om op een ander niveau te komen;

Voor het werken met **hoogwerkers** geldt:

- Men dient veilig en deskundig met hoogwerkers om te gaan. Bij voorkeur in bezit van een hoogwerkerscertificaat.
- Controleer of de hoogwerker een geldige keuringsdatum heeft.
- Plaats afzettingen als er risico bestaat op aanrijdingen of vallend materiaal binnen de reikwijdte van de hoogwerker.
- Verhoog de werkvloer niet met bijvoorbeeld een kist of trapje.
- Aanlijnen indien de gebruikershandleiding dit aangeeft. Draag persoonlijke valbeveiliging in een werkbak met een korte verstelbare positioneerlijn;
- Altijd met 2 voeten op de vloer.

Alleen als het niet anders kan, kan men rolsteigers gebruiken!

Voor de constructie en uitvoering van rolsteigers geldt de normserie NEN-EN 1004 'Rolsteigers opgebouwd uit geprefabriceerde onderdelen – Materialen, afmetingen, belastingen, veiligheid en prestatie-eisen'. Kamersteigers vallen ook onder deze norm.

**NEN
1004**

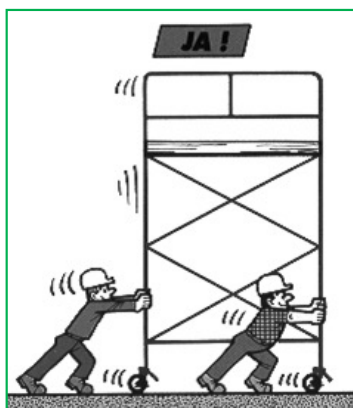
Voor het werken met **rolsteigers** geldt:

- Rolsteiger opbouwen volgens voorschriften leverancier.
- Controleer altijd de keuringen. Ieder onderdeel van een rolsteiger moet zichtbaar gekeurd zijn.
- Werkvloer in rolsteiger moet voorzien zijn van kantplanken en leuningwerk (tot 1 meter boven de werkvloer).
- Beklimmen binnendoor met gebruikmaking van de klimluiken.
- Werkvloer vrij van niet noodzakelijke objecten.

- Minimale werkvoorraad op de werkvloer.
- Werken op rolsteiger dan rolsteiger op de rem.
- Op de werkvloer geen verhogingen, opstapjes, trapjes of ladders.
- Beperk de krachtoefening zowel horizontaal als verticaal.
- Geen overbruggingen maken tussen rolsteiger en een gebouw;

En:

- Geen beschadigde onderdelen gebruiken (alleen originele delen).
- Rolsteiger niet verplaatsen met materiaal of personen erop.

Voor het werken met **ladders en trappen** geldt:

Controleer bij de toepassing van deze arbeidsmiddelen altijd de keuring, handleiding en de benodigde instructies/opleidingen. Voor trappen en ladders geldt in Nederland de warenwet en de NEN 2484 'draagbaar klimmateriaal'. Trappen en ladders welke hier niet aan voldoen, zijn dus niet toegestaan.

**PROFESSIONEEL
ARBO GEBRUIK
NEN 2484**

Ladders alleen gebruiken:

- Om naar een ander niveau of verdieping te klimmen;
- Als de inzet van een steiger of hoogwerker technisch niet haalbaar is.

Plaatsing ladder

- Zorg altijd dat een ladder niet kan wegglijden; borging boven en anti wegschuifmat onder.
- Laat 1 meter aan de bovenkant uitsteken.
- Zorg dat je als je met je voeten tegen de onderkant van de ladder staat en je armen voor je uitstrekt, je de ladder precies kunt vastpakken (hoek van 75 graden).
- Zorg dat de ladderdelen elkaar minstens twee sporten overlappen.
- Plaats horizontale, stroeve en stevige ondergrond.

Algemene eisen ladder / trap

- Voorzien van geldige keuringssticker
- Bij klimmen/dalen altijd met 2 handen vasthouden.
- Voor het uitvoeren van lichte werkzaamheden waarbij je niet verder hoeft te reiken dan één armlengte.
- Algemeen: niet hoger dan de vierde tree van boven beklimmen
- Specifiek: de rode trede geeft de maximaal veilige stahoogte aan.
- Trap moet voorzien zijn van veiligheidsbeugel (deze niet verwijderen)

4.2 Aanvullend voor elektrotechnische installaties

Voor het werken met elektrotechnische-installaties geldt:

- Er dient een installatieverantwoordelijke te zijn aangewezen.
- Personeel dat werkt aan de elektrische installatie moet beschikken over de juiste bevoegdheden (schriftelijke aanwijzing NEN-EN 50110/NEN 3140).
- Houd je aan de vijf gouden regels voor het werken aan elektrische installaties:
 - Volledig scheiden;
 - Beveiligen tegen weder inschakelen;
 - Controleren of de installatie spanningsloos is;
 - Zo nodig zorgen voor aarding en kortsluiting;
 - Zorgen voor bescherming van naastliggende actieve delen.
- Respecteer afgeschermd spanningvoerende delen en houd je aan waarschuwingsborden, zoals 'onder spanning' en 'niet schakelen'.
- Gebruik, voor het werk aan of in de nabijheid van onder spanning staande delen, speciaal hiervoor bestemd gereedschap.
- Gebruik goedgekeurde meetinstrumenten.
- Dop open kabeleinden af.

4.3 Elektrisch gereedschap

Men dient alleen elektrisch gereedschap te gebruiken wanneer:

- Deze zichtbaar gekeurd is aan de hand van de NEN3140.
- Deze geen zichtbare gebreken bevat zoals het ontbreken van een handvat of een beschermkap.
- Men dient met de juiste doeleinden het gereedschap te gebruiken.
- Met toepassing van de juiste PBM's zoals een bril, gehoorbescherming of aangepaste kleding.

4.4 Hijswerkzaamheden

Voor alle te hijsen werkzaamheden geldt:

- Altijd te hijsen met een daarvoor gecertificeerde hijsbegeleider (ook wel 'rigger' genoemd) per kraan. De hijsbegeleider is herkenbaar door middel van een hesje met opdrukhaak.

Rigger/hijsbegeleider

Alleen gecertificeerde riggers mogen lasten aanslaan. De riggers zijn herkenbaar aan hun hesje met opdrukhaak en een herkenbare helmkleur die vanuit de kraan zichtbaar is. De personen die boven afpikken/aanslaan hebben altijd een actueel certificaat aanslaan van lasten

- We respecteren de bouwveiligheidszones (volgens de richtlijn bouw- en sloopveiligheid)
- Loop nooit onder een last door.
- Respecteer het hijsgebied dat gemarkeerd dient te zijn.
- De toelaatbare capaciteit van de hijsbanden mag niet lichter zijn dan 1000 KG.
- Aanslaan lasten volgens voorschriften BAM en de leverancier (BAM hijsboek: hoe hijs je welke last?).
- Sla hijsgereedschappen op in een hijscontainer (BAM Materieel).
- Zorg voor de benodigde communicatiemiddelen voor o.a. de rigger, machinist of andere kranen in de omgeving.

Hijscontainer

4.5 Groot materieel

Voor gebruik van groot materieel (heftrucks, graafmachines en verreikers e.d.) gelden de volgende regels:

- Goed onderhouden en gekeurd.
- Groot materieel met een eigen aandrijving worden bediend door personen die daartoe een specifieke deskundigheid bezitten.
- Maak oogcontact met de bestuurder zodat je weet dat hij je heeft gezien.
- Het meerijden van personen is slechts toegestaan op ingerichte (zit)plaatsen.
- Draag altijd de gordel.
- Groot materieel pas verlaten nadat het is stilgezet en is zeker gesteld dat het na het verlaten niet onverhoeds in beweging komt.
- Houdt te allen tijde de veiligheid en milieu in de gaten bij het aftanken van de voertuigen.
- In openbaar gebied is een veiligheidsregelaar- of begeleider vereist.

4.6 Specifieke persoonlijke beschermingsmiddelen

Vanuit de risico-inventarisatie of het V&G-plan kunnen specifieke persoonlijke beschermingsmiddelen worden voorgeschreven. Voorbeelden zijn gehoorbescherming, adembescherming, een veiligheidsbril (evt. lasbril) of persoonlijke valbeveiliging.

4.6.1 Handschoenen

Handschoengebruik is op basis van de veiligheidsrisico's bij de uitvoering van diverse werkzaamheden verplicht. Een goede bescherming van je handen is belangrijk. Goed passende handschoenen zijn belangrijk voor een goede grip. De mate van bescherming is sterk afhankelijk van het type handschoen en de bijbehorende codering.

- Kies de juiste handschoen geschikt voor de risico's van het werk. Zie bijlage 5.4 voor het bepalen van het type handschoen en de handschoenmaat (generiek en specials).
- Draag nooit handschoenen bij werkzaamheden aan (machines met) draaiende delen.

Specifiek voor bescherming tegen gevaarlijke stoffen geldt: raadpleeg vooraf altijd het productinformatieblad voor de minimale criteria waar de handschoenen aan moeten voldoen.

Geluidsniveau in dB(A)	Maximale blootstellingsduur
80	8 uur
83	4 uur
86	2 uur
89	1 uur
92	30 minuten
95	15 minuten
107	1 minuut
116	8 seconden

Gehoorschermingsmiddel	Lawaaiexpositieniveau in dB(A)			
	80-90	90-95	95-100	100-110
Oorproppen	••	•	—	—
Otoplastieken	••	••	••	•
Oorkappen	••	••	••	••
•• Kan zeker worden gedragen • Kan eventueel worden gedragen — Kan niet worden gedragen				

4.6.2 Gehoorbescherming

Gehoorscherming wordt aanbevolen bij geluidsniveaus boven 80 dB(A), omdat vanaf deze grens lawaaidoofheid kan optreden. Bij geluidsniveaus boven 85 dB(A) is het dragen van gehoorbescherming verplicht.

4.6.3 Adembeschermingsmiddelen

Men dient adembeschermingsmiddelen te gebruiken bij werkzaamheden waar schadelijke stof bij vrijkomt. Adembeschermingsmiddelen bestaan uit 2 categorieën. Deze categorieën bestaan uit afhankelijke adembescherming (filtermaskers) en onafhankelijke adembescherming (voeren door middel van flessen of compressor ademlucht aan). Deze werkzaamheden zijn project specifiek. Het verschilt dus per project of dit PBM verplicht is.

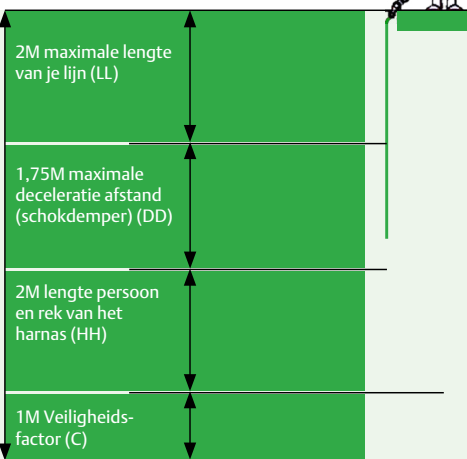
4.6.4 Veiligheidsbril

Men dient een veiligheidsbril te dragen wanneer er blootstelling is aan rondvliegende deeltjes (door hakken, bikken, slijpen, branden, schoonspuiten met perslucht, machinale bewerking van hout of metaal): opspattende vloeistoffen; uitstekende voorwerpen. Personeel van BAM heeft eens per drie jaar (of ná schade) recht op een veiligheidsbril op sterkte. Hier is een vastgesteld bedrag voor vrijgemaakt.

4.6.5 Harnasgordel (persoonlijke valbeveiliging)

Als een andere manier van beveiligen op hoogte niet kan of dit economisch niet haalbaar (zoals bij kortstondige werkzaamheden) is, dient men een harnasgordel te dragen wanneer er werkzaamheden worden verricht waarbij direct valgevaar is.

6,75M benodigde valhoogte met gebruik van een standaard lijn van 2M (RD)

- LL Lijnlengte (max 2m)
- DD Lengte uitgesleurde lengte schokdemper (1,75m max)
- HH Lengte van de persoon en rek van het harnas (2m)
- C Veiligheidsgordel (ruimte onder de persoon (1m))
- RD Afstand tussen ankerpunt en dichtsbijzijnde obstakel (LL+DD+HH+C)

- Dit voorbeeld van vereisten voor vrije val is dat van een CE-gekeurde energieabsorberende lijn conform norm EN355.
- Kies wanneer mogelijk bij het bevestigen van een valstoplijn altijd voor een ankerpunt dat zich BOVEN de positie van de gebruiker bevindt.

OPMERKING

Deze informatie wordt gegeven als algemene uitleg. Bij gebruik moeten specifieke productinstructies van de producten gelezen, begrepen en opgevolgd worden.

Minimale valhoogte 6,75 m

Deze werkzaamheden zijn projectspecifiek en dienen in het V&G-plan te zijn opgenomen. Het verschilt per situatie, welke toepassing het meest geschikt is.

BAM heeft in samenwerking met 3M een vast pakket van persoonlijke valbeveiliging samengesteld. Deze is via Intersafe te bestellen.

- Een harnasgordel dient een zichtbare geldige keuringsdatum te hebben.
- Valbegrenzing met een positioneerlijn heeft de voorkeur boven valbeveiliging. Ook in hoogwerkers en verreikers.
- Gebruik bij voorkeur een harnasgordel met een val-/schokdemper.
- Bevestig de harnasgordel aan een stevig, vast ankerpunt dat voldoende gewicht kan dragen.
- Valbeveiliging alleen na gedegen instructie gebruiken.
- Als een valbeveiligingsmiddel eenmaal een val heeft gebroken, stuur dan het complete

valbeveiligingssysteem (harnasgordel, lijnen, etc.) retour naar de leverancier voor controle op juiste werking en herkeuring.

- Doe altijd een visuele inspectie voorafgaand aan de werkzaamheden. Als een valbeveiligingsmiddel eenmaal een val heeft gebroken of scheurtjes vertoont, stuur dan het complete valbeveiligingssysteem (harnasgordel, lijnen, etc.) retour naar de leverancier voor controle op juiste werking en herkeuring.
- Sla de benodigde materialen zorgvuldig op (schoon, droog, donker en vrij van stoffen die het materiaal kan beïnvloeden).

Een typisch valbeveiligingssysteem bevat belangrijke componenten. Dit noemen we de het ABC van valbeveiliging. Indien samen gebruikt, vormt dit systeem maximale bescherming van de werknemer. Denk eraan; een ketting is zo sterk als de zwakste schakel.

A

Ankerpunten

Ankerpunten zorgen voor een veilige bevestiging. Ankerpunt en variëren per sector, functie en soort installatie. Ze moeten bestand zijn tegen de belasting van een val, veiligheid bieden tijdens hangend werk of tijdens een redding.

B

Lichaamsondersteuning

Harnassen verdelen de krachten van een val over de bovenbenen, het bekken, de borst en de schouders. Ze zorgen dat er een verbindingspunt is op het lichaam van de arbeider voor het valbeveiligingssysteem.

C

Verbindingsmiddelen

Product en zoals vallijnen met schokdemper of valstopblokken verbinden het harnas van de arbeider met een ankerpunt.

5. Bijlagen

5.1 Alarmkaart

PROJECT

Project	[Projectnummer]	[Project]
Adres	[Adres]	
PC / Plaats	[PC]	[Plaats]

BELANGRIJKE TELEFOONNUMMERS

(Hoofd-) Uitvoerder	[Naam]	[Telefoon]
Coördinator BHV	[Naam]	[Telefoon]
Overige BHV	[Naam]	[Telefoon]

AED in de buurt	In bouwkeet (of elders) van 00:00 - 00:00	
Ziekenhuis	[naam]	
Spoed eisende hulp	Levensbedreigende situatie 112	
Medische Zorg	- Eerst eigen huisarts bellen eigen huisarts: <i>Buiten kantoor tijden:</i> - Huisartsenpost [Telefoon] <i>Bij verwijzing huisarts:</i> - Spoed Eisende hulp [Telefoon]	

Projectleider	[Naam]	[Telefoon]
(Regio) Kantoor	[Naam]	[Telefoon]
(Regio) Directeur	[Naam]	[Telefoon]
KAM -Contact	[Naam]	[Telefoon]

BAM Nood	[Naam]	0800 2266663
----------	--------	--------------

Politie	Landelijk	0900 8844
Brandweer	Gemeente	[Telefoon]
Ned. Arbeidsinspectie	Landelijk	0800 5151

WAT TE DOEN NA EEN ONGEVAL?

- 1 Zorg voor slachtoffer (let op gevaar!).
Bij vallen van hoogte > 2,5m slachtoffer ter plaatse stabiliseren en altijd deskundige hulp inschakelen.
- 2 Waarschuw een BHV-er (uitvoerder).
- 3 Schakel deskundige hulp in (112 of plaatselijke EHBO).
- 4 Beveiligen+ afzetten ongevalslocatie.
(situatie behouden + foto's maken)
- 5 Noteer namen voor traumahulp
- 6 Laat de hulpdiensten bij de ingang van bouwwerk opvangen en breng ze naar plaats van ongeval.
- 7 Wijs iemand aan, die met de ambulance meegaat.
- 8 Bij vermoeden van: dodelijke slachtoffer(s), meerdere ernstige gewonden of grote impact op omgeving of media-aandacht. Bel BAM NOOD (0800 - 2266663).
- 9 Waarschuw bij ongevallen waarbij een ambulance of een arts noodzakelijk is de Projectleider, (Regio)leiding / Regio KAM/ Arbo-contactpersoon.
- 10 Doe geen uitspraken naar de pers! Verwijs hen naar de PR-afdeling BAM Groep.
- 11 Informeer aan het einde van de dag naar de toestand van het slachtoffer.
- 12 Onderzoek de oorzaak van het ongeval
(i.o.m. de KAM/ Arbo-contactpersoon).
- 13 Vul het ongevalsrapport in binnen 24 uur.
- 14 Neem maatregelen tegen herhaling.

Melding naar thuisfront, Nederlandse Arbeidsinspectie, e.d. gebeurt via uitvoerder of zie 'procedure acteren bij ongevallen'.

5.2 Veiligheidsbord

SITUATIE

LEREN VAN

MAATREGELN

Voorbeeld 1

Hijsc constructie

gebruik rupskranen

Voorbeeld 2
Valbeveiligingen:
Collectieve voorzieningen

Voorbeeld 3

Werken op hoogte

trappen en hoogwerkers

VEILIGHEIDSBELEID

Alarmkaart

[illegible]

BHV-ers op de bouwplaats

BHV'ers op het project

Hoofduitvoerder	
Naam Achternaam	
061234567	

Veiligheidsgedragsregels BAM Bouw en Techniek bv

VERPLICHTE PBM'S

Verboden toegang voor onbevoegden
art. 461 wetboek van strafrecht

MEDEDELING

5.3 Etiketten gevaarlijke stoffen

GHS01 - Explosief

- Explosieven
- Zelfontledende stoffen
- Organische peroxiden

GHS03 - Oxiderend

- Oxidatiemiddelen

GHS08 - Gezondheidsgevaar

- Kankerverwekkend
- Mutageniteit
- Voortplantingstoxiciteit
- Sensibilisatie van de luchtwegen
- Doelorgaan toxiciteit
- Aspiratietoxiciteit

GHS07 - Acute toxiciteit

- Iriterend (huid en ogen)
- Huidallergieën
- Acute toxiciteit (schadelijk)*
- Verdovende effecten
- Infectie van de luchtwegen
- Gevaarlijk voor ozonlaag (niet verplicht)

** Het GHS-Symbool voor ernstige toxiciteit wordt gebruikt voor dodelijke ernstige toxiciteit.*

GHS06 - Ernstige toxiciteit

- Acute toxiciteit (dodelijk of toxisch)*

** Het GHS-Symbool voor ernstige toxiciteit wordt gebruikt voor dodelijke ernstige toxiciteit.*

GHS02 - Vlam

- Ontvlambare stoffen
- Pyroforen
- Zelfverhitting
- Stoot ontvlambaar gas uit
- Zelfontledende stoffen
- Organische peroxiden

GHS04 - Gascilinder

- Gassen onder druk

GHS05 - Bijtend

- Bijtend voor de huid/brandwonden
- Oogletsel
- Bijtend voor metalen

GHS09 - Milieu

- Toxisch voor het aquatisch milieu

5.4 Handschoenen keuzematrix

Ansell

BAM HANDSCHOENEN

TAAK / TOEPASSING	ANSELL TYPE	EN SCORE	HOE MOET JE MECHANISCHE HAND BESCHERMING WASSEN
- Opruimwerk met snij risico - Grofmontage - Slijp- en midden risico - Licht plaatwerk - Bramen - Scherpe onderdelen	HyFlex® 11-561	EN 388:2016 4X42C	Gebruik gewone zeep of een gewoon wasmiddel (GEEN reinigingsmiddelen voor de stomerij)
- Opruimwerk zonder snij risico - Assemblage van kleine onderdelen - Algemene werkzaamheden - Verwerken van grondstoffen - Onderdelen verzamelen en vastzetten - Systeem aanpassen en aanschroeven	HyFlex® 11-840	EN 388:2016 4131A	Was 10 minuten in warm water dat niet warmer is dan 40°C (104°F)
- Slijpen hoog risico - Scherpe messen (stanley) - Met scherpe (metalen) onderdelen werken - Zwaar plaatwerk - Touchscreen	HyFlex® 11-541	EN 388:2016 4X21D	Spoeien met verwarmd water, 40°C (104°F)
- Fijne montage - Schroefjes, tippetjes - Touchscreen	HyFlex® 11-816	EN 388:2016 4131A	Droogtrommel, maximumtemperatuur 40°C (104°F)

Gebruik deze handschoenen niet in combinatie met roterende werktuigen of draaibanken. De veiligheidshandschoenen zijn te bestellen via de PBM webshop van Intersafe of via mail naar bam@intersafe.eu.

www.ansell.com

AnsellGUARDIAN®

KIES DE JUISTE HANDSCHOENMAAT

1. METHODE 1 - HANDONTREK

De juiste maat is essentieel voor handschoenencomfort. Een linimeter is ideaal om de handschoenmaat te bepalen. Gebruik de linimeter om de omtrek van de handpalm op het breedste punt te meten (in mm). Vergelijk die meting met de tabel hierbij. De meeste handschoenen met een gebreid manchet hebben een kleurcode voor de maat, zie hieronder.

Maat	Handontrek	Manchetkleur	
XXS	5	137 mm	Roze
XS	6	152 mm	Paars
S	7	178 mm	Rood
M	8	203 mm	Geel
L	9	229 mm	Bruin
XL	10	254 mm	Zwart
XXL	11	279 mm	Lichtblauw
XXXL	12	295 mm	Groen

Opmerking: Deze tabel is uitsluitend bedoeld als handreiding.

2. METHODE 2 - HANDGROOTTE CONTROLEER UW HANDSCHOENMAAT

Lig uw rechterhand met uw vingers bij elkaar plat op de tafel. Leg uw vinger langs de blauwe lijn (zonder dat hij oversteekt), en plaats uw duimholte precies op die van de tekening.

De maat wordt bepaald door de breedte van uw hand. Lees uw maat af aan de hand van de gekleurde lijntjes.

Gebruiksaanwijzing: Print deze pagina af op A4- of de volledige printer op A3-formaat.

Ansell

BAM HANDSCHOENEN

TAAK / TOEPASSING	ANSELL TYPE	EN SCORE	SPECIFICATIES
Werken in koude weersomstandigheden	ActivArm® 80-400 (perforated)	EN 388:2016 4X42C	Coating materiaal: Latex
Werken met gevaarlijke stoffen	AlphaTec® Solvex® 37-185	EN 388:2016 4X42C	Coating materiaal: Nitril
Heet werk (Lassen)	ActivArm® 43-217	EN 388:2016 4X42C	Coating materiaal: Geleiteer
E werkzaamheden	E014B	EN 60903	Klasse: 0
Schoonwerk (plafond systemen, objecten moeten schoon blijven)	HyFlex® 11-300		Voering: Nylon

Gebruik deze handschoenen niet in combinatie met roterende werktuigen of draaibanken. De veiligheidshandschoenen zijn te bestellen via de PBM webshop van Intersafe of via mail naar bam@intersafe.eu.

www.ansell.com

AnsellGUARDIAN®

KIES DE JUISTE HANDSCHOENMAAT

1. METHODE 1 - HANDONTREK

De juiste maat is essentieel voor handschoenencomfort. Een linimeter is ideaal om de handschoenmaat te bepalen. Gebruik de linimeter om de omtrek van de handpalm op het breedste punt te meten (in mm). Vergelijk die meting met de tabel hierbij. De meeste handschoenen met een gebreid manchet hebben een kleurcode voor de maat, zie hieronder.

Maat	Handontrek	Manchetkleur	
XXS	5	137 mm	Roze
XS	6	152 mm	Paars
S	7	178 mm	Rood
M	8	203 mm	Geel
L	9	229 mm	Bruin
XL	10	254 mm	Zwart
XXL	11	279 mm	Lichtblauw
XXXL	12	295 mm	Groen

Opmerking: Deze tabel is uitsluitend bedoeld als handreiding.

2. METHODE 2 - HANDGROOTTE CONTROLEER UW HANDSCHOENMAAT

Lig uw rechterhand met uw vingers bij elkaar plat op de tafel. Leg uw vinger langs de blauwe lijn (zonder dat hij oversteekt), en plaats uw duimholte precies op die van de tekening.

De maat wordt bepaald door de breedte van uw hand. Lees uw maat af aan de hand van de gekleurde lijntjes.

Gebruiksaanwijzing: Print deze pagina af op A4- of de volledige printer op A3-formaat.

5.5 Checklist bouwplaatsinrichting

1. Het project heeft een tourniquet en is afgesloten voor derden.
2. De slogan 'jouw veiligheid is mijn veiligheid' of 'werk veilig of werk niet' is voor iedereen zichtbaar als statement bij binnenkomst, bij voorkeur op de preventieunit.
3. Alleen aangemelde personen met de juiste papieren worden toegelaten.
Er worden geen uitzonderingen gemaakt.
4. Op de bouwplaats hangt een bord met de veiligheidsregels bij de keet. Tevens vertaald in de meest gangbare talen.
5. De V&G-regels zijn zichtbaar op de looproute, direct na binnenkomst door het tourniquet.
6. Om elke verdieping op het project is op een centrale plaats minimaal één BHV-opstelling waar o.a. een brandblusser, alarmkaart en EHBO te vinden is. Tevens zijn telefoonnummers van de project BHV'ers vermeld.
7. Hoogteverschillen tot 30cm op looproutes zijn duidelijk gemarkeerd, bij grotere hoogteverschillen wordt een tijdelijke hellingbaan gecreëerd.
8. Alleen gecertificeerde riggers mogen lasten aanslaan. De riggers zijn herkenbaar aan hun hesje en een helm met een grote sticker die vanuit de kraan zichtbaar is.
9. Fysieke looproute is gescheiden van de logistieke voertuigroute. Looproutes worden vrijgehouden en zijn voldoende verlicht.
10. Verplichte PBM's zijn met duidelijke grote symbolen aangeduid.
11. Korte broeken zijn in geen geval toegestaan.
12. Alleen als het niet anders kan, kan men rolsteigers gebruiken.
13. Verdiepingen én vluchtroutes zijn met professionele bebording aangegeven.
14. Alleen roken op daarvoor aangewezen plekken.
15. Looproutes zijn adequaat verlicht. Uitgangspunt is om op de elektrische installatie tijdelijke verlichtingspunten te maken, met LED verlichting. Er wordt geen gebruik gemaakt van "Kerstverlichtings- slangen". Kabels zoveel mogelijk ophangen.
16. Grote vloeropeningen zijn afgezet of beveiligd.
17. Vloerranden zijn volledig gesloten. Op vloerniveau zijn er geen sparingen waar- door objecten van het gebouw zouden kunnen vallen.
18. De toelaatbare belasting is aangegeven op de steiger.
19. (Lift)schachten zijn adequaat afgezet, bijvoorbeeld met een houten plaat, combi-safe hek of een andere veiligheidsvoorziening die dezelfde bescherming biedt.
20. Er wordt zoveel mogelijk gewerkt met accu gereedschap. Er is voorzien in een afsluitbare laadkast voor acculaders.
21. Zoveel mogelijk ophangbare bouwstroomvoorzieningen gebruiken om valgevaar t.g.v. zwerfende kabels te voorkomen.
22. Sanctiebeleid wordt toegepast.

BAM Bouw en Techniek Projecten

maart 2024